

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2549 ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีการศึกษาตามลำดับ ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 3,317 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 621 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 141 คน ครูผู้สอน 339 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 141 คน กำหนดขนาดตามตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 3,317 คนโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 621 คน

2.2 แบ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แล้วทำการสุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 โรงเรียน จากจำนวน 60 โรงเรียน สุ่มโรงเรียนขนาดกลาง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 59 โรงเรียน จากจำนวน 93 โรงเรียน และสุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 โรงเรียน จากจำนวน 70 โรงเรียน โดยการเทียบตามสัดส่วน

2.3 เลือกผู้บริหาร โรงเรียน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จากข้อ 2.2 เป็นกลุ่มตัวอย่าง และทำการสุ่มแบบง่าย ครูผู้สอน จากข้อ 2.2 ได้ครูผู้สอนจำนวน 339 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 184 คน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 116 คน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 39 คน โดยการเทียบสัดส่วน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตำแหน่ง โรงเรียน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ประธาน คณะกรรมการ ฯ		รวม	
	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	60	38	1,555	184	60	38	1675	260
ขนาดกลาง	93	59	983	116	93	59	1262	234
ขนาดเล็ก	70	44	333	39	70	44	479	127
รวม	223	141	2,871	339	223	141	3317	621

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความเห็นต่อระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ขนาดโรงเรียน และระดับการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถึงความเห็นต่อระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวของลิเคอร์ท (Likert) โดยคำตอบมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน คือ

1. ด้านบุคลิกภาพ
2. ด้านวิสัยทัศน์
3. ด้านการวิพากษ์
4. ด้านการตัดสินใจ
5. ด้านคุณธรรม

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการวิพากษ์ ด้านการตัดสินใจ และด้านคุณธรรม
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเพื่อให้คำแนะนำ จากนั้นจึงทำการปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำ และให้คำแนะนำแก้ไข ปรับปรุงต่อไป ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังนี้

3.1 นายวิวัฒนา คีลาลัง การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อตรวจสอบโครงสร้างและเนื้อหา

3.2 นางนวลอนงค์ สุวรรณเรือง การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) ตำแหน่ง คีศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษา

3.3 นางเสาวณิต ทัพโยธา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ครู โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตรวจสอบด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 นายชูศักดิ์ ประชาจิตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกเพิ่มพูนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อตรวจสอบด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา

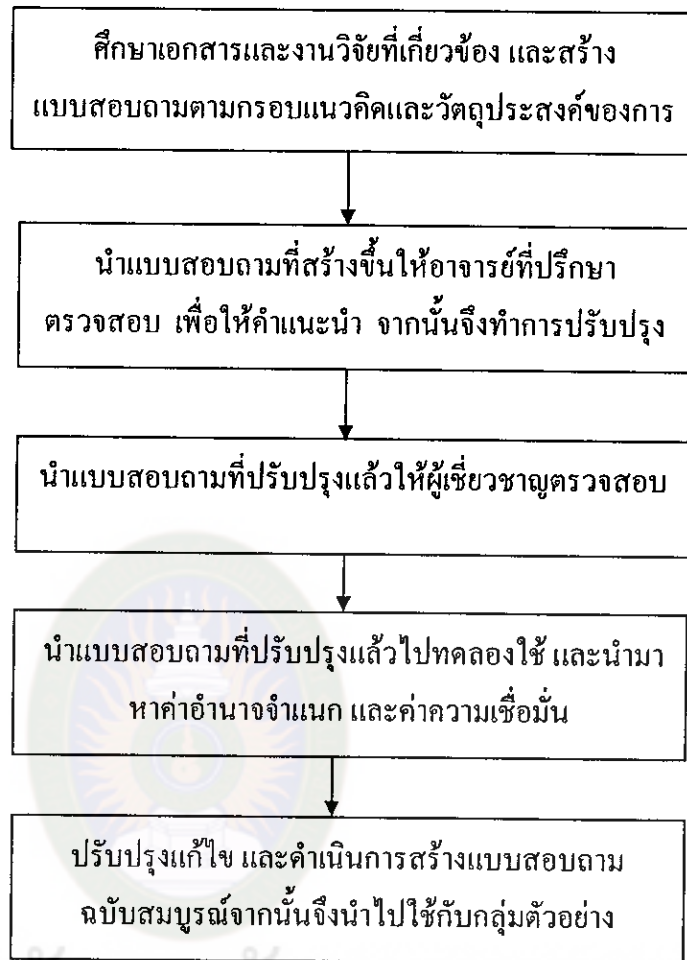
3.5 นายสุนทร พิมพัส การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสระพัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อตรวจสอบโครงสร้าง และความเหมาะสมของเวลา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try – Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน คือผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ครูผู้สอน จำนวน 20 คนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

5. คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยวิธี Item-total Correlation โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ของ Carl Pearson จำนวนทั้งสิ้น 59 ข้อ และเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .45 ถึง .86 (สมนึก ภัททิยธานี. 2537 : 37) ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.52 ถึง 0.84

6. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาร์ค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จากขั้นตอนดังกล่าวสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงขั้นตอนการสร้าง และหาคุณภาพของเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
2. ขอนหนังสือขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ไปยังโรงเรียน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. นำแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ส่งให้โรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 141 โรงเรียน

4. หลังจากส่งแบบสอบถามได้ 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ติดตามเก็บแบบสอบถาม ทั้งด้วยตนเองและจากกล่องรับแบบสอบถามตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และสำนักงานกลุ่มสถานศึกษา จากการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 634 ชุด ได้รับคืน 593 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.53 โดยจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

โรงเรียน	จำนวนแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด				จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน			
	ผู้บริหาร	ครู	ประธาน กรรมการฯ	รวม	ผู้บริหาร	ครู	ประธาน กรรมการฯ	รวม
ขนาดใหญ่	38	190	38	266	36	180	36	252
ขนาดกลาง	59	118	59	236	56	112	56	224
ขนาดเล็ก	44	44	44	132	39	39	39	117
รวม	141	352	141	621	131	331	131	593

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ (%)
2. ข้อมูลระดับภาวะผู้นำที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี กับ

ผู้บริหารโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยใช้ t -test (Independent Samples Group)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โดยใช้ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีของ Scheffe'

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งใช้ค่าทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ (%)

1.2 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร

$$\text{สูตรค่าร้อยละ} = \frac{F}{N} \times 100$$

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{X})^2}{n}}$$

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาร์ค (Cronbach)

2.2 หาค่าความตรงของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item - Objective Congruence)

$$\text{ใช้สูตร } IOC = ER/N$$

เมื่อ ER แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของ
ผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรง
จุดประสงค์นั้น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

3. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหาร ระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนที่มี
ระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้ t -test (Independent Samples Group) (บุญชม ศรีสะอาด,
2545 : 112)

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก
โดยใช้ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทำการทดสอบ
รายคู่ตามวิธีของ Scheffe'

4. การแปลผลข้อมูล

กำหนดการแปลค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำของผู้บริหาร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 :
166) คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายความว่า มีระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายความว่า มีระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายความว่า มีระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายความว่า มีระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย น้อยกว่า 1.50	หมายความว่า มีระดับน้อยที่สุด